

ОГЛЯД РОБОТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В КВІТНІ 2026 р.

Травень 2026

Публікацію створено Центром Разумкова за підтримки Фонду «Аскольд і Дір», що адмініструється ІСАР Єднання в межах проєкту «Сильне громадянське суспільство України – рушій реформ і демократії» за фінансування Норвегії та Швеції. Зміст публікації є відповідальністю Центру Разумкова та не є відображенням поглядів урядів Норвегії, Швеції або ІСАР Єднання.

ОГЛЯД РОБОТИ ЕНЕРГЕТИЧНОГО СЕКТОРУ В КВІТНІ 2026 р.

Геннадій РЯБЦЕВ,
експерт з питань енергетики Центру Разумкова

Володимир ОМЕЛЬЧЕНКО,
директор енергетичних програм Центру Разумкова (загальна редакція)

Уроки опалювальних сезонів воєнного часу довели вразливість надмірно централізованої пострадянської моделі енергетики. Тому необхідно якомога швидше відмовитися від реактивного «подолання наслідків» заради проактивного «відновлення кращим, ніж було» (Build back better). Політична консолідація навколо цієї ідеї знайшла своє відображення у формі комплексних планів стійкості регіонів та окремих міст – нормативної основи «підготовки до наступної зими», визнаної ключовим викликом для України на квітневому засіданні Ukraine Energy Coordinating Group («Енергетичний Рамштайн»). Відповідні ініціативи є логічним продовженням політики децентралізації та адаптації територіальних громад до нестачі енергетичних ресурсів і ризику знищення об'єктів генерації, передачі й розподілу.

ПІДГОТОВКА ДО ОПАЛЮВАЛЬНОГО СЕЗОНУ

Пріоритетами підготовки до осінньо-зимового періоду 2026–2027 рр. були **визначені**: захист енергетичної інфраструктури; прискорення закупівлі обладнання і матеріалів для ремонтів; розвиток розподіленої генерації; масштабну ремонтну кампанію; накопичення запасів газу».

Уряд уже відзвітував про відновлення з початку року 3,5 ГВт теплової й гідро-генерації (у т. ч. 1 ГВт – у **квітні**), введення 1 ГВт нових установок (зокрема 102 МВт – у **березні**) та обладнання 84 підстанцій і 134 критичних елементів захистом другого рівня (від ударів безпілотних літальних апаратів, уламків і вибухової хвилі крилатих і балістичних ракет).

У міжсезоння мають **запрацювати** ще 6 ГВт потужності. Це дозволить провести технічне обслуговування енергоблоків АЕС за затвердженим графіком.

Мета уряду – **запустити** до кінця року 1,5 ГВт розподіленої генерації (у т. ч. 392 МВт – компаніями Групи Нафтогаз і 92 МВт – ТОВ «Оператор ГТС України») та **сформувати** трикратний «стратегічний резерв» енергетичного обладнання, доступний бюджет якого **становить** €197 млн.

Поряд із цим, програмою «Доступні кредити 5–7–9» для зведення нової потужності вже **скористалися** 145 підприємців. Разом вони отримали 2,5 млрд грн. Банки **надали** 341 кредит під 0% на закупівлю енергетичного обладнання на загальну суму 531 млн грн. Кошти в розмірі 389 млн грн за програмою «СвітлоДІМ» **отримали** співвласники 1 533 багатоквартирних будинків. Двадцять вітчизняних фінансових установ **підтримали** відновлення 1,52 ГВт генерації та зведення 0,63 ГВт установок зберігання енергії й вироблення теплоти. Загалом, з червня 2024 р. профінансовано оновлення енергетичної інфраструктури в 21 регіоні України на загальну суму 41,5 млрд грн.

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЛЕКСНИХ ПЛАНІВ СТІЙКОСТІ РЕГІОНІВ

У квітні більшість питань, розглянутих на засіданнях координаційних штабів, стосувалися стану виконання **планів** стійкості, реалізація яких має забезпечити функціонування енергетичних мереж і систем у централізованому та ізольованому режимах. Це потребуватиме швидкого введення в експлуатацію великої кількості малих установок (від 1 МВт), передусім когенераційних (зокрема, газопоршневих і газотурбінних), що вироблятимуть енергію в місцях споживання, будуть об'єднані в «розумні» мережі та приєднані до Об'єднаної енергетичної системи України.

Однією з найбільш важливих складових таких планів є неконфліктне інтегрування в існуючі системи енергетичної потужності відновлюваних джерел. Декларується, що всі опорні лікарні та об'єкти водозабезпечення будуть обладнані автономними джерелами живлення з установками збереження енергії (BESS), тому їхнє приєднання не супроводжуватиметься зменшенням стійкості мереж і систем загалом.

Не менш важливим завданням ухвалених у березні планів є будівництво інженерно-технічних споруд. Від ворожих атак лише в Харківській, Полтавській та Донецькій обл. **потрібно** захистити 660 об'єктів. Перший рівень, яким мають бути обладнані всі енергетичні об'єкти, передбачає захист від уламків, суббоекприпасів та вибухової хвилі. Другий – для ключових елементів – від прямих влучань безпілотних літальних апаратів, уламків і вибухової хвилі крилатих і балістичних ракет. Третій – найдорожчий і найменш поширений – забезпечує критичні вузли від ракетних атак. Як **зазначають** в уряді, «більшість регіонів уже розпочали роботи з побудови захисту».

Утім, попри наявність широкої політичної консолідації довкола ідеї гарантування енергетичної стійкості громад, її втілення стикається з сукупністю серйозних проблем.

1. *Фінансово-бюджетні ризики.* Оціночна вартість реалізації планів стійкості **перевищує** 278 млрд грн. Навіть на прикладі об'єктивно найбагатшого з-поміж інших українських регіонів м. Києва, де бюджет плану становить 61,6 млрд грн, спостерігається критичний дисбаланс: громада здатна виділити лише 10,6 млрд грн.

Як зазначають в уряді, «для підготовки до опалювального сезону» Україні **потрібно** «щонайменше €5,4 млрд».

Істотною є й відмінність у бюджетному навантаженні. Великі міста мають кращий доступ до міжнародних грантів і програм фінансування, тоді як малі громади повністю залежні від державного бюджету. Тому, попри позитивну динаміку реалізації планів стійкості в більшості регіонів, «темпи **залишаються** нерівномірними». Відсутність чіткого механізму довгострокового кредитування, скоріше за все, змусить місцеві ради вилучати

кошти з інших статей (освіта, медицина), посилюючи соціальну напругу.

2. *Технологічно-логістичний розрив.* Світовий ринок енергетичного обладнання наразі демонструє ознаки «перегріву». Через глобальний тренд на декарбонізацію та локальні конфлікти в інших частинах світу, строк виконання замовлень на когенераційні установки, трансформатори й накопичувачі енергії зріс до 9-14 місяців. Тобто замовлене в квітні обладнання може не надійти замовникові не тільки до початку опалювального сезону, але й до кінця року. Між тим, загальна потреба громад лише в блочно-модульних котельнях **оцінюється** в «228 одиниць загальною потужністю 999 МВт». Існує й проблема сумісності нових установок із мережами передачі й розподілу, що потребує додаткових витрат на приєднання.

3. *Регуляторні та бюрократичні обмеження.* Чинне законодавство у сферах містобудування та землекористування не розраховане на форсоване будівництво великої кількості енергетичних об'єктів. Громади стикаються із тривалими процедурами відведення земельних ділянок, отримання технічних умов, проходження експертиз, приєднання до мереж і систем. Навіть з урахуванням особливих умов експериментальних **проектів** координація між Міненергетики, Мінрегіоном, НКРЕКП, ДАБІ, операторами систем передачі й розподілу, органами місцевого самоврядування залишається недостатньо результативною, створюючи затримки, зокрема на етапі проектування.

4. *Кадровий голод.* Масштабний перехід на інженерно захищену розподілену генерацію вимагає кваліфікованих проєктувальників, інженерів, електриків, спеціалістів з обслуговування газопікових та фотоелектричних станцій. В умовах мобілізаційних процесів та значної міграції, підрядні організації звітують про гострий брак лінійного персоналу. Це збільшує вартість робіт та їхню тривалість і зменшує якість, що в майбутньому може стати причиною аварій.

Зрештою, визначальним залишається безпековий чинник. Будь-який споруджуваний об'єкт стає потенційною ціллю для ворожих ударів. Необхідність одночасного будівництва енергетичних установок та забезпечення їхнього інженерно-технічного

захисту здорожчує проекти на 30–45% та вимагає режиму секретності, що суперечить вимогам донорів щодо прозорості й контролю використання коштів.

ЕНЕРГЕТИЧНИЙ БАЛАНС

У першій половині звітнього періоду в Об'єднаній енергетичній системі України спостерігався сталий дефіцит (до 1 ГВт на ранковому і, рідше, вечірньому піках споживання). Тому в більшості регіонів країни діяли графіки обмеження потужності для промисловості, а 3 і 8–11 квітня – погодинні відключення для побутових споживачів. Тричі – внаслідок масованих атак ворога (3 і 16 квітня) та після виходу з ладу обладнання (6 квітня) – було запроваджено аварійні вимкнення в декількох областях. Через негоду, передусім поривчастий вітер, енергопостачання переривалося п'ять разів, причому 27 квітня – у майже 700 населених пунктах (понад 100 з них перебували без живлення майже дві доби).

Із середини другої декади місяця, завдяки відтермінуванню виходу на сезонний ремонт третього енергоблока АЕС, а також зростанню генерації на ГЕС і станціях, що використовують відновлювані джерела, оператору вдалося відновити баланс між виробництвом і споживанням.

У НЕК «Укренерго» **пояснили** «вимушене запровадження заходів обмеження» шістьма причинами: активним використанням електричних обігрівачів; зменшенням доступної потужності через планові ремонти на АЕС; «відчутним зниженням» генерації на ТЕЦ, лише невелика частина яких «здатна виробляти електроенергію... без технологічного циклу нагрівання води для систем централізованого опалення»; «відчутно меншим» імпортом «у весняний період»; зростанням негарантованої потужності СЕС та російськими атаками, які продовжували завдавати шкоди об'єктам генерації, передачі й розподілу.

Утім, серед названих оператором причин дефіциту не виявилось основних – відмови від імпорту після **повернення** НКРЕКП максимальних граничних цін та **скасування** пільгової **вартості** газу для власників ТЕС, ТЕЦ, газотурбінних і газопоршневих установок. Як наслідок, із квітневого балансу зникли 1,5 ГВт, що й змусило НЕК «Укренерго» обмежувати споживання.

У цілому ж базову потужність Об'єднаної енергосистеми України в квітні забезпечували сім блоків АЕС, що генерували до 5,5 ГВт енергії. Два реактори перебували на технічному обслуговуванні. 19 квітня до них мав долучитися третій, проте через нестачу енергії на ринку початок ремонтних робіт на ньому було перенесено.

Із 1 травня в системі функціонуватимуть шість (потім – п'ять) із дев'яти блоків АЕС. Профіль початку їхніх ремонтів у травні–серпні відповідатиме сезонній кривій споживання.

Джерелами маневрової потужності у квітні виступали до 10 енергоблоків ТЕС, а також ГЕС і ГАЕС. Разом вони були здатні виробити до 3,5 ГВт електричної енергії. Сезонний чинник збільшив потужність станцій, що використовують відновлювані джерела, майже до тих самих 3,5 ГВт, зумовивши потребу в запровадженні обмежень у денні години.

Завдяки водопіллю генерація на підприємствах ПрАТ «Укргідроенерго» в квітні зросла до 2 ГВт. Утім, збільшення виробництва не очікується, оскільки кількість води пішла на спад. Постачання гідроенергії, як і раніше, здійснюється переважно в пікові години. Рівень водосховищ Дніпра й Дністра відповідає рішенням Міжвідомчої комісії при Державному агентстві водних ресурсів України по встановленню режимів роботи водосховищ.

У загальному балансі близько 47–49% генерації припадало на АЕС. Частка ТЕС і ТЕЦ у виробництві не перевищувала 15–17%. На станції, що використовували ВДЕ, припадало до 22%, на ГЕС – 14–16% генерації. У цілому в Україні вироблялося до 12 ГВт енергії щогодини (рік тому, через вищу температуру повітря – 11 ГВт; в аналогічний період 2021 р. – до 15 ГВт).

Повернення НКРЕКП максимальних граничних цін зменшило обсяги **імпорту** з 0,9 до 0,6 млн МВт·год (у пікові години – до 1,7 ГВт; у середньому – 19 ГВт·год). Найбільше ресурсу надійшло з Угорщини. При цьому на ввезене припало 6–7% споживання (на **початку** березня – до 12%).

НЕК «Укренерго» скористався аварійною допомогою польського оператора шість разів (1, 2, 8, 11, 12 і 21 квітня).

У звітному періоді, вперше з 11 листопада 2025 р., відновився комерційний експорт електричної енергії. Втім, обсяги, що надійшли за місяць до Угорщини та Молдови, були невеликими (37 МВт-год). Експорт здійснювався переважно в денні години.

Із 1 травня 2026 р., за ініціативою словацької сторони, було **припинене** взаємне надання аварійної допомоги SESP і НЕК «Укренерго». Востаннє така допомога надавалася Словаччиною 23 січня. Комерційні операції не обмежуватимуться.

Запаси енергетичного вугілля в квітні не змінилися (близько 2 млн т). Оскільки пошкоджені енергоблоки ТЕС майже не дозволяють їх використовувати, наявних резервів цілком достатньо для проходження міжсезоння.

Споживання газу в Україні скоротилося з 60–65 до 35 млн куб. м. Нестачі ресурсу не спостерігалось завдяки відновленому видобутку (44–46 млн на добу). Імпорт майже повністю припинився (**загалом** за місяць – 16 млн).

Надлишок природного газу почав надходити в підземні сховища. В окремі дні квітня вони поповнювалися на 24–29 млн куб. м. Завдяки цьому **обсяг** запасів зріс до 5,5 млрд куб. м (+14% порівняно з 31 березня; без урахування 4,1 млрд куб. м газу «довготривалого зберігання», 0,6 млрд куб. м ресурсу, формально переведеного в категорію «буферний газ», і 0,1 млрд куб. м запасів нерезидентів). Цей показник перевищує минулорічний на 4,8 млрд куб. м, проте менший, аніж у 2015–2018 рр., на 15%.

За базовим сценарієм, «на початок опалювального сезону в підземних сховищах **планується** накопичити 14,6 млрд куб. м газу». Цей прогноз може бути скоригованим «відповідно до безпекової ситуації». Критично необхідним мінімумом **вважається** обсяг у 13,2 млрд куб. м.

На ринку пального, попри **встановлені** «преміальними» мережами економічно неогрунтовані ціни, нестачі нафтопродуктів не спостерігається і не прогнозується. За **словами** профільного міністра, «поставки здійснюються з більш ніж десяти країн, тому ситуація з наявністю ресурсу є контрольованою».

ФІНАНСОВИЙ СТАН ГАЛУЗІ

На балансуєчому ринку електричної енергії його учасники, насамперед державні, **винні** українському оператору рекордні 46,3 млрд грн (+9,5% із початку року). Майже третина боргу припадає на неплатежі постачальника «останньої надії» (близько 13 млрд).

У свою чергу, НЕК «Укренерго» винна учасникам ринку 30,9 млрд грн (+40% із початку року). Ще 1,2 млрд грн буде **стягнуто** з оператора системи передачі за рішенням суду.

У травні ситуація в цьому сегменті має дещо покращитися завдяки відновленню взаєморозуміння між НЕК «Укренерго» та його міжнародними кредиторами.

Основною **причиною** загострення боргової проблеми є несплата за електричну енергію захищеними споживачами. Вони або не мають можливості розрахуватися через тарифну незбалансованість, або користуються заборорою на знеструмлення. Боржники потрапляють до постачальника «останньої надії», який надає їм електричну енергію роками, а не лише впродовж трьох місяців. Несплачене споживання обліковують як технологічні втрати операторів. Як наслідок, НЕК «Укренерго» не отримує достатньо коштів, щоб розраховуватися з виробниками (передусім «зеленими») і, фактично, кредитує окремі категорії споживачів.

У березні перший віцепрем'єр **заявляв**, що буде просити парламент підтримати «шість невеликих, але важливих змін у законодавстві», щоб «до літа... виправити ситуацію з нарощуванням боргів». Однак жодних пропозицій від уряду до Верховної Ради України поки що не надходило.

ТРАНЗИТ

У звітному періоді ТОВ «Оператор газотранспортної системи України» **забезпечив** транзит до Молдови близько 10 млн куб. м румунського газу. Транспортування російської сировини було **зупинене** з 1 січня 2025 р.

При цьому офіційні особи досі не роз'яснили причин продовження транзиту російської нафти південною гілкою МТ «Дружба» (у 2025 р. – 9,7 млн т), хоча ст. 472 **Угоди** про

асоціацію передбачає можливість відмови від виконання контракту між АТ «Укртранснафта» та АТ «Транснефть» з огляду на «суттєві інтереси безпеки... під час війни».

Відповідний транзит, зупинений 27 січня через значні **пошкодження**, завдані росіянами «об'єктам ключової нафтоперекачувальної станції в районі м. Броди», було відновлено 22 квітня після дострокового завершення ремонтних робіт.

Перші обсяги російської нафти **надійшли** на НПЗ Словаччини та Угорщини (управляються приватною угорською компанією MOL) вранці 23 квітня. До кінця місяця АТ «Укртранснафта» забезпечила транспортування в середньому 32 тис. т сировини на добу.

Із 9 вересня 2024 р. усю нафту, що транспортується південною гілкою МТ «Дружба» до НПС Феньєслітке й Будковце, MOL Plc **купує** на білорусько-українському кордоні.

ЦІНОВА СИТУАЦІЯ

Скорочення споживання і, як наслідок, відновлення балансу потужності впродовж майже всієї доби зберегли низхідний тренд на ринку електричної енергії. У квітні базове навантаження (BASE) на ринку «на добу наперед» (РДН) **подешевшало** до 5 391, пікове (PEAK) – до 4 072, міжпікове (OFFPEAK) – до 9 710 грн/МВт-год (-24%, -36% і -14% порівняно з березнем). Нетипове співвідношення нічних і вечірніх індексів було наслідком штучного зупинення імпорту через повернення максимальних граничних цін, що **діяли** до 1 травня 2026 р.

Середньозважена **ціна** на внутрішньодобовому ринку (ВДР) становила 5 008, на РДН ОЕС України – 5 792 грн/МВт-год (-25% і -21% порівняно з березнем).

При цьому уряд **зберіг** до 31 жовтня 2026 р. роздрібну ціну на електричну енергію для домогосподарств на рівні 4,32 грн/кВт-год (із ПДВ), хоч і скасував пільгові 2,64 грн/кВт-год (із ПДВ) для перших 2 000 кВт-год/міс. у побутових споживачів, які проживають у будинках, обладнаних електроопалювальними установками, не газифікованих або з відсутніми системами централізованого теплопостачання.

На ринку природного газу середньозважена **ціна** травневого ресурсу, за результатами торгів на Українській енергетичній біржі, в квітні знизилася до 22 986 грн/тис. куб. м (-5,4% порівняно з березнем; без ПДВ). **Вартість** природного газу на ТТФ, приведена до вітчизняного кордону, завершила місяць на позначці 30 406 грн/тис. куб. м (-13,8% порівняно з 31 березня; без ПДВ).

Тарифи ТОВ «ГК Нафтогаз України» на газ для побутових споживачів, в яких наявні чинні договори постачання, з 1 травня 2026 р. становлять 29 850 грн/тис. куб. м (у березні – 30 300 грн; із ПДВ). **Ціни** для побутових споживачів і бюджетних установ до 30 вересня 2026 р. (без консультацій із Секретаріатом Енергетичного Співтовариства) **зафіксовані** на рівнях 7 420 і 16 390 грн/тис. куб. м. Це означає, що з урахуванням тарифів на передачу й розподіл ціна кубометру газу, пропонованого домогосподарствам ТОВ «ГК Нафтогаз України», залишиться незмінною (7,96 грн).

Для суб'єктів господарювання, які провадять господарську діяльність з виробництва електричної енергії і мають договори з ТОВ «ГК Нафтогаз України», до 30 вересня 2026 р. (включно) газ **коштуватиме** 21 000 грн за 1 000 куб. м (із ПДВ).

Єдиним **виключенням** з цього правила залишаються «нові суб'єкти господарювання», які провадять господарську діяльність з виробництва електричної енергії на ТЕС, ТЕЦ, газотурбінних і газопоршневих установках на територіях Чернігівської, Сумської, Харківської, Дніпропетровської, Донецької, Запорізької, Херсонської, Миколаївської та Одеської обл. Їм ресурс ТОВ «ГК Нафтогаз України» відпускається по 19 000 грн за 1 000 куб. м (із ПДВ).

Через зростання газових котирувань унаслідок війни на Близькому Сході, держави-члени ЄС не поспішають поповнювати підземні сховища, де 1 травня **перебувало** 34,7 млрд куб. м ресурсу. Цей обсяг є нижчим від середнього за останні п'ять років на 28% і меншим, аніж минулорічний, на 8 млрд куб. м (на 20%).

Остання зима продемонструвала, наскільки небезпечно ігнорувати вимогу ЄС

щодо заповнення сховищ на 90% (на будь-яку дату між 1 жовтня і 1 грудня). Але в цьому році через війну, що зменшила місячне пропонування скрапленого газу в світі на 7 млрд куб. м, виконати цю вимогу буде важче. Особливо, якщо врахувати, що спотові **ціни** на хабі TTF перебувають в інтервалі 420-520/тис. куб. м. Це менше березневих \$600, але набагато вище люневих \$300/тис. куб. м. Якщо війна з Іраном затягнеться, не виключено, що в ЄС будуть змушені задіяти правило «складних ринкових умов», яке дозволяє скоригувати заповнення сховищ на 10 в. п. у бік зменшення.

Ф'ючерси на енергетичне вугілля Coal (API2) CIF ARA (ARGUS-McCloskey) у квітні знизилися до \$95/т. Рік тому вони становили \$96/т. Запаси вугілля на складах терміналів ARA (Амстердам – Роттердам – Антверпен) зросли до 2,8 млн т (+17% за місяць).

Попри оголошене США перемир'я, Ормузька протока залишається надто ризиковим маршрутом проходження танкерів, тому нафтові **деривативи** закріпилися в діапазоні \$95-105/бар., а усереднені за 30 діб котирування Brent зросли до \$102/бар. (+4,1% порівняно з березнем). При цьому, згідно з торгами за контрактом на різницю цін (CFD), маркерні котирування є **вищими**, аніж рік тому, на 82%.

Війна на Близькому Сході кардинально змінила співвідношення між попитом і пропонуванням. Якщо за підсумками 2025 р. перевиробництво нафтової сировини **становило** 2,6 млн бар. на добу, а в 2026 р. мало перевищити 4,1 млн бар. (4% від світового споживання), то зараз **ідеться** про добову втрату (хоч і тимчасову) 10 млн бар. експорту.

Утім, хоча масштаби змін на нафтовому ринку залежатимуть від тривалості американо-іранського конфлікту, надлишок сировини в світі збережеться й **становитиме** 3,1 млн бар., насамперед через **прогнозоване** в другому кварталі 2026 р. скорочення споживання на 1,5 млн бар. на добу – найрізкіше з часів COVID-19.

СИТУАЦІЯ НА РИНКУ НАФТОПРОДУКТІВ УКРАЇНИ

Наприкінці квітня 2006 р. Антимонопольний комітет України **рекомендував** найбільшим операторам мереж АЗС

забезпечити формування та зміну роздрібних цін на бензин, дизельне паливо та скраплений газ на підставі об'єктивних економічних факторів, зокрема, враховуючи ринкові коливання вартості їх закупівлі, на умовах дотримання законодавства про захист економічної конкуренції».

Однак, виступаючи у Верховній Раді України, голова комітету фактично **дозволив** трейдерам не виконувати **рекомендації** очолюваного ним органу влади, заявивши, що їхні аргументи «щодо стрімкого зростання витрат на поповнення запасів знайшли своє певне підтвердження». Із цього виступу випливає, що оператори «преміальних» мереж піднімали ціни в Україні в рази повільніше, аніж мали це робити, виходячи з динаміки вартості імпорту. Адже європейські котирування Platts із 26 лютого до 31 березня зросли на 86%, тоді як дизельне паливо в українських заправках подорожчало «лише на 39%».

Може скластися враження, що голова Антимонопольного комітету не розуміє, що закупівельна вартість дизельного палива – це тільки третина у структурі роздрібною ціни, яка складається також із податків і зборів (близько 40%), затрат на транспортування й зберігання (до 5%), умовно-постійних витрат автозаправних станцій (15-17%), а також премії продавця. Тому, якби націнка на нафтопродукти у власників «преміальних» мереж була порівняною з польською, словацькою чи німецькою, то в березні дизельне паливо на українських заправках мало подорожчати не «лише на 39%», а не більше ніж на 26%.

Сумнівно **називати** «економічно об'єктивною» поведінку гравців ринку, чия премія при торгівлі дизельним паливом сягає \$735/т (більше оператори заробляли лише в червні 2022 р.; станом на 1 травня 2021 р. – \$40/т).

Загубившись у «фактично наявних фактах», в Антимонопольному комітеті навіть не згадують 2025 р., коли після завершення «дванадцятиденної війни» між Іраном та Ізраїлем «преміальні» мережі «забули» повернути на попередні рівні синхронно підняті ними на 6-8% ціни на нафтопродукти.

Хоча коефіцієнти кореляції для «преміального» сегмента ринку становлять 0,96 за автомобільним бензином і 0,98 за дизельним

паливом, комітет поспішає **побачити**, «що більшість мереж АЗС діяли і продовжують діяти по-різному, що не дає підстав для передчасних висновків про вчинення ними антиконкурентних узгоджених дій».

Наскільки важко очільнику комітету робити висновки, свідчать його **слова**, що в державах-членах ЄС «конкурентні відомства не мають втручання у вказану сферу. Там відбуваються певні регуляторні процеси з боку державних інституцій, а точніше, механізми держави, які застосовує або уряд, або держава».

Мабуть тому єдиною дією «держави» у відповідь на зростання цін на заправках стало **запровадження** «єБачка».

До 31 травня 2026 р. на АЗС, перелік яких **наведений** на «офіційних ресурсах програми «Національний кешбек», водії все ще зможуть повернути 15% витрачених коштів при купівлі літра дизельного палива, 10% – бензину, 5% – пропан-бутану, в розрахунку до 500 грн на людину на місяць.

Тим часом, індикативні ціни на дизельне паливо ДП-Л-Євро5 та автомобільний бензин А-95 Євро5 **зросли** за місяць ще на 3,3% і 0,5% (до 88,07 і 75,76 грн/л).

ЗМІНИ В НОРМАТИВНІЙ БАЗІ

Президент України підписав:

✓ **закон**, спрямований на імплементацію норм європейського права з інтеграції енергетичних ринків, підвищення безпеки постачання й конкурентоспроможності у сфері енергетики (**індикатор** 10.5 Плану України). Документом введено в законодавство низку нових термінів (агрегація, гнучкість, громадське енергетичне об'єднання, алгоритм зіставлення, номінований оператор ринку); функції операторів ринку узгоджено з нормами acquis ЄС; визначено умови участі суб'єктів господарювання в торгах на ринку «на добу наперед» і внутрішньодобовому ринку; визначено порядок діяльності, процедури сертифікації й ринкового нагляду щодо номінованих операторів ринку; встановлений механізм взаємодії операторів ринку з ACER, ENTSO-E та регуляторними органами ЄС; уточнено положення щодо розподілу міжзональної пропускнуої спроможності й розрахунку доходів;

✓ **закон**, спрямований на переорієнтацію системи державного нагляду (контролю) з карально-репресивної на превентивну і ризик-орієнтовану. Документ запроваджує аудит діяльності суб'єктів господарювання як окремого функціоналу, що дозволить їм попередити порушення вимог законодавства до початку здійснення планового заходу державного нагляду (контролю); збільшує періодичність здійснення заходів державного нагляду (контролю) відносно суб'єктів господарювання, діяльність яких віднесена до середнього та незначного ступенів ризику; а також «виключає не-ефективні та обтяжливі норми державного контролю».

Кабінет Міністрів України:

✓ **продовжив** до 31 жовтня 2026 р. дію спеціальних обов'язків, покладених на НАЕК «Енергоатом» і ПрАТ «Укргідроенерго» для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії. Згідно з ними, роздрібну ціну на електричну енергію для домогосподарств збережено на рівні 4,32 грн/кВт-год (із ПДВ). При цьому через завершення опалювального сезону призупинено дію пільгових 2,64 грн/кВт-год (із ПДВ) для перших 2 000 кВт-год/міс. для побутових споживачів, які проживають у будинках, обладнаних електроопалювальними установками, не газифікованих або з відсутніми системами централізованого теплопостачання;

✓ **доповнив** механізмом із застосуванням рамкової угоди здійснення централізованою закупівельною організацією, що перебуває у сфері управління Держвідновлення, закупівлі товарів і послуг вартістю від 100 тис. грн, послуг із поточного ремонту вартістю від 200 тис. грн і робіт вартістю від 1,5 млн грн. Рамкова угода укладатиметься в рамках експериментального **проєкту** за результатами проведення в електронній системі закупівель кваліфікаційного відбору з не менш як трьох кандидатів;

✓ **визначив**, що ПАТ «Центренерго» має сплатити до державного бюджету у вигляді дивідендів 30% і спрямувати на відновлення (ремонт) майна, знищеного або пошкодженого внаслідок збройної агресії РФ, 45% чистого прибутку, одержаного за результатами фінансово-господарської діяльності за 2025 р. (4,06 млрд грн);

✓ **визначив**, що ТОВ «Оператор ГТС України» має сплатити до державного бюджету у вигляді дивідендів 50% чистого прибутку, одержаного за результатами фінансово-господарської діяльності за 2025 р. (близько 8,4 млрд грн), за умови спрямування 25% чистого прибутку «на виконання завдань, пов'язаних з функціонуванням об'єктів критичної інфраструктури, зокрема для фінансування капітальних інвестицій, у т. ч. на будівництво об'єктів захисту газотранспортної системи, відновлення майна, знищеного або пошкодженого внаслідок збройної агресії рф». При цьому 30% чистого прибутку мають бути сплачені до 1 липня, ще 20% – до 31 грудня 2026 р.;

✓ **передбачив** створення у сфері управління Мінекономіки бюджетної установи «Національний центр обліку викидів парникових газів», що здійснюватиме організаційне, інформаційне, матеріально-технічне та аналітичне забезпечення діяльності Науково-експертної **ради** з питань зміни клімату та збереження озонового шару;

✓ **затвердив** Програму розвитку виробництва біометану на період до 2035 р. та операційний план заходів з її виконання. Цими документами, зокрема, передбачено: збільшення сумарного обсягу виробництва біометану в Україні з 52 млн куб. м у 2025 р. до 1 млрд куб. м у 2030 р. і 2,1 млрд куб. м у 2035 р.; будівництво у 2026-2028 рр. восьми заводів сумарною потужністю 0,1 млрд куб. м на рік; звільнення від оподаткування експортним митом біометану, повністю отриманого виробниками на митній території України; стимулювання інвестицій в інфраструктуру виробництва, транспортування та споживання біометану (гарантії купівлі, «гарантований» тариф, компенсація відсоткових ставок за кредитами); запровадження внутрішньої системи торгівлі викидами парникових газів; інтегрування національної та європейської систем обліку та простежуваності біометану. При цьому програма не відповідає на питання, завдяки яким заходам сумарний обсяг виробництва біометану в Україні в 2028-2030 рр. зросте з 0,15 до «понад 1 млрд куб. м на рік»;

✓ **уточнив перелік** об'єктів критичної інфраструктури, на яких здійснюватимуться заходи з будівництва, реконструкції, ремонту, захисту, зокрема передбачені комплексними

планами стійкості регіонів і окремих міст, та обсяги коштів для їхнього фінансування (не оприлюднені);

✓ **обмежив** опалювальним сезоном 2025-2026 рр. **надання** додаткової підтримки на оплату послуг із постачання й розподілу електричної енергії або покриття витрат на альтернативні джерела енергозабезпечення отримувачам пільг і житлових субсидій;

✓ **виключив** із переліку державних організацій зі сфери управління Держрезерву, що **мали** бути реорганізовані в державні підприємства, суб'єкти господарювання, які раніше забезпечували зберігання нафтопродуктів державного резерву;

✓ **виділив** із резервного фонду державного бюджету 281,3 млн грн для надання державної допомоги за лютий 2026 р. працівникам підприємств паливно-енергетичного комплексу, житлово-комунального господарства, залізничного транспорту загального користування, залученим до аварійно-відновлювальних робіт із ліквідації наслідків ракетно-дронових атак рф;

✓ **виділив** із резервного фонду державного бюджету 732,5 млн грн на реалізацію комплексних **планів** стійкості регіонів та окремих міст, зокрема для будівництва, реконструкції, капітального ремонту, встановлення наявних у громадах блочно-модульних котелень і когенераційних установок (розподіл коштів не оприлюднений);

✓ **установив** на 2026 р. квоту підтримки суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з енергії сонячного випромінювання – в обсязі 33 МВт (максимальна цінова пропозиція – €0,08 за 1 кВт-год; лише для Лівобережної України); вітру – 250 МВт (€0,08), інших альтернативних джерел – 47 МВт (€0,12). Квоти будуть розподілені за результатами трьох аукціонів закритого типу, запланованих на червень;

✓ **визначив** на 2027 р., 2028 р. і 2029 р. індикативні прогностичні показники річної квоти підтримки суб'єктів господарювання, які виробляють електричну енергію з альтернативних джерел, в обсязі 340, 350 і 375 МВт відповідно. При цьому для сонячної енергетики пріоритет надаватиметься об'єктам, розташованим на лівому березі р. Дніпро та обладнаним установками зберігання енергії;

✓ **збільшив** статутний капітал ДУ «Фонд енергоефективності» на 629,7 млн грн за рахунок коштів, передбачених Державним бюджетом України на 2026 р.;

✓ **спрямував** Держвідновлення «на розвиток і відновлення інфраструктури», залишок коштів спеціального фонду державного бюджету в сумі 27,9 млн грн, джерелом яких є невикористані кредити (позики) від Європейського інвестиційного банку;

✓ **доповнив** вимоги до Методики обчислення рівня мінімальних запасів нафти та нафтопродуктів, яку **розробляє** Міненерго, наявністю в ній розрахунку ринкових цін на нафту й нафтопродукти зі складу цих запасів для виконання учасниками відповідної системи своїх **зобов'язань**;

✓ **поширив** на Харківську обл. реалізацію першого етапу дворічного експериментального **проєкту** з надання державної допомоги на придбання незалежних джерел електричної енергії для потреб співвласників багатоквартирних будинків, установивши, що надання такої допомоги в 2026 р. може здійснюватися за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету на безповоротній основі. До обладнання, що може бути придбане, належать бензинові, дизельні, газові генератори, інвертори, блоки керування високовольтними батареями, акумулятори, сонячні фотоелектричні модулі (панелі) тощо, згідно з переліком обладнання, розміщеним на офіційному вебсайті Мінрозвитку. Кошти в розмірі від 100 до 300 тис. грн (залежно від кількості поверхів і під'їздів будинків) загальним обсягом 800 млн грн виділятимуться до 20 грудня 2026 р. Фінансування здійснюватиметься через АТ «Ощадбанк»;

✓ **продовжив** до 1 жовтня 2026 р. термін, до якого закупівля товарів і послуг для будівництва, ремонту, інженерно-технічних заходів із захисту об'єктів критичної інфраструктури й систем життєзабезпечення в межах реалізації комплексних планів стійкості регіонів та окремих міст може здійснюватися без проведення відкритих торгів або використання електронного каталогу;

✓ **визначив** методику розрахунку максимальної можливої ціни за 1 кВт-год електричної енергії (з ПДВ), у межах якої учасник

конкурсу на будівництво генеруючої потужності може подати свою цінову пропозицію. Рекомендував НЕК «Укренерго» передбачити в договорах, укладених із переможцями **конкурсу**, що виконання договірних зобов'язань оператором здійснюється шляхом перерахування гривневого еквіваленту суми платежу в євро, що розраховується за середнім офіційним курсом, установленим Національним банком для місяця, на який припадає розрахунковий період надання послуги, а також врахувати, що доступна потужність – це дозволена (договірна) потужність відпуску електричної енергії генеруючої одиниці, щодо якої укладено договір;

✓ **схвалив** проєкт додаткової угоди № 1 до Угоди про розподіл вуглеводнів, які видобуватимуться у межах ділянки Угнівська, між державою і ТОВ «ВЕЛЛ КО». Зміни обумовлені, зокрема, **затвердженням** нової редакції примірних угод про умови користування надрами, що визначають перелік нових зобов'язань надрокористувачів відповідно до **угоди** про створення Американсько-українського інвестиційного фонду відбудови;

✓ **уточнив затверджені** місяць тому умови цивільно-правових договорів, що укладатимуться з членами наглядової ради НАК «Нафтогаз України»;

✓ **вдруге змінив** вимоги до проведення комплексного аналізу діяльності «деяких суб'єктів господарювання державного сектору економіки», розпочатого після оприлюднення результатів розслідування НАБУ та САП у межах операції «Мідас». Згідно з оновленим документом, наглядові ради НАК «Нафтогаз України», ПрАТ «Укргідроенерго», НАЕК «Енергоатом», ПАТ «Центренерго», НЕК «Укренерго», ТОВ «Оператор ГТС України» мають до 31 грудня 2026 р. перевірити дотримання антикорупційної програми, кодексу корпоративної етики, порядку здійснення закупівель, рівень фінансово-бюджетної дисципліни, порядок прийняття рішень про вчинення правочинів, а також функціонування системи внутрішнього контролю; подати звіти й забезпечити впровадження рекомендацій за результатами комплексного аналізу;

✓ **затвердив** Національну програму адаптації законодавства України до права

Європейського Союзу (acquis ЄС). Документ передбачає імплементацію, зокрема:

- до 1 травня 2026 р. – змін до Регламенту (ЄС) 1099/2008 про енергетичну статистику; вимог до незалежності й прозорості НКРЕКП;

- до 31 грудня 2026 р. – Регламенту (ЄС) 1227/2011 про добросовісність та прозорість на оптовому енергетичному ринку; Регламенту (ЄС) 2022/869 про керівні принципи транс'європейської енергетичної інфраструктури; Директиви 2009/119/ЄС про мінімальні запаси сирої нафти та/або нафтопродуктів;

- до 1 липня 2027 р. – Регламенту (ЄС) 2019/941 щодо готовності до ризиків у секторі електроенергетики й Регламенту (ЄС) 2017/2196 про встановлення мережевого кодексу з аварійних ситуацій в енергетиці та відновлення;

- до 1 жовтня 2027 р. – директив і регламентів ЄС у сфері публічних закупівель, у т. ч. суб'єктами господарювання, які працюють в енергетичному секторі;

- до 31 грудня 2027 р. – Регламенту (ЄС) 2022/1032 щодо зберігання газу й Регламенту (ЄС) 2017/1938 щодо безпеки постачання газу; Регламенту (ЄС) 2019/943 про внутрішній ринок електроенергії й Директиви (ЄС) 2019/944 про спільні правила для внутрішнього ринку електроенергії; Регламенту (ЄС) 2023/1804 про розгортання інфраструктури альтернативних палив; директив і регламентів ЄС у сфері енергетичної ефективності в цілому; Директиви (ЄС) 2018/2001 про стимулювання використання енергії з відновлюваних джерел;

- до 31 грудня 2028 р. – Директиви 94/63/ЄС про контроль викидів летких органічних сполук, що утворюються в результаті зберігання бензину та його розподілу від терміналів до автозаправних станцій, і Директиви 2009/126/ЄС про другий етап рекуперації парів бензину під час заправки автомобілів на автозаправних станціях (PVR II);

- упродовж 6 міс. після припинення воєнного стану – Директиви 98/70/ЄС щодо якості бензину та дизельного палива (у т. ч. в частині відновлення обов'язковості проведення оцінки відповідності моторних палив);

- упродовж 12 міс. після припинення воєнного стану – Регламенту (ЄС) 312/2014 про встановлення мережевого кодексу щодо балансування газотранспортних мереж і Директиви (ЄС) 2024/1788 щодо спільних правил для внутрішніх ринків відновлюваного газу, природного газу та водню (зокрема в частині скасування спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів).

Міненерго **затвердило** галузеві профілі безпеки систем, де обробляється службова, а також відкрита або конфіденційна інформація для паливно-енергетичного комплексу України. Зазначені профілі визначають дії з безпеки інформації та їхній зміст, перелік заходів захисту та мінімальні необхідні параметри їхнього налаштування відповідно до [НД ТЗІ 3.6-006-24](#).

НКРЕКП:

- ✓ **підвищила** з 1 травня 2026 р. відповідно до 15 000 і 17 000 грн/МВт-год максимальні граничні ціни на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому, а також балансуєчому ринку. Мінімальні граничні ціни при цьому залишені без змін;

- ✓ **підвищила** з 1 травня 2026 р. тарифи на послуги з розподілу електричної енергії (на 1-10% і 4-8%, відповідно для першого й другого класів напруги). Для першого класу найвищий і найнижчі тарифи встановлено для АТ «Херсонобленерго» та АТ «Запоріжжяобленерго» – 932 і 313 грн/МВт-год, другого класу – для АТ «ДТЕК Донецькі електромережі» та АТ «ДТЕК Київські електромережі» – 3 764 і 1 003 грн/МВт-год;

- ✓ **передбачила** можливість пришевидшеного **приєднання** генеруючих установок, якщо їхні проекти реалізують у межах комплексних **планів** забезпечення стійкості регіонів і міст. При цьому термін подання заяв на тимчасове приєднання продовжений до 1 травня 2027 р., надання відповідної послуги й дії пов'язаних договорів – до 1 жовтня 2027 р. До цієї ж дати збережено відступи від окремих вимог кодексів системи передачі й комерційного обліку, зокрема щодо точності лічильників, облаштування вузлів обліку та розроблення технічної документації на них;

- ✓ **змінити методик**у формування, розрахунку та встановлення тарифів на теплову

енергію, яку виробляють на ТЕЦ, ТЕС і когенераційних установках, у частині:

- запровадження «очікуваного періоду» — зміщеного періоду тривалістю 12 місяців, що передує року, на який встановлюється тариф. Фактичні витрати в межах цього періоду є основою для розрахунку прогнозних витрат, які будуть враховані в тарифі;

- можливості спрямування коштів, законмлених завдяки енергозбереженню, на скорочення матеріальних витрат, відновлення активів, заохочення працівників, виплату винагороди за енергосервісними договорами;

- установлення окремих тарифів для кожної з територіальних громад, у межах яких ліцензіат провадить свою діяльність;

- додавання витрат на утримання та експлуатацію інженерного захисту об'єктів критичної інфраструктури й витрат за енергосервісними договорами до категорії «інші витрати», що можуть бути покриті за рахунок тарифу;

- можливість врахування у складі прибутку в межах тарифу витрат на розвиток виробництва, покриття основної суми запозичень, 10-денний запас резервного палива, обігові кошти в розмірі не більше 4% від планованої повної собівартості виробництва теплової енергії;

- запровадження механізму коригування тарифної виручки — окремої складової тарифу, що може мати додатне й від'ємне значення та вноситься за результатами перегляду чи аналізу звітів ліцензіата.

- ✓ **затвердила** нову редакцію методики формування, розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію, яку виробляють на АЕС, **змінену** в частинах, що відповідають **методиці**, яка стосується ТЕЦ, ТЕС і когенераційних установок;

- ✓ **змінила порядок** реєстрації учасників оптового енергетичного ринку в частині **призначення** представника, який уповноважений діяти від імені особи-нерезидента України, яка зареєстрована або має намір зареєструватися як учасник такого ринку. Відповідний представник має бути наділений достатніми й належним чином

підтвердженими повноваженнями, засобами й можливостями для отримання роз'яснень, виконання рішень НКРЕКП чи надання інформації на її запити;

- ✓ **затвердила** методологію формування тарифів на послуги транспортування природного газу для точок входу й виходу на основі стимулюючого регулювання (до цього — «затрати плюс»), яке через встановлення довгострокових параметрів (норми доходу на активи й цільові показники ефективності) **стимулюватиме** оператора системи транспортування газу до підвищення якості послуг із поступовим скороченням неефективних витрат;

- ✓ **визначила** процедуру подання операторами систем транспортування й розподілу газу, оператором газових сховищ планів розвитку і матеріалів, що надають як обґрунтування їхніх розділів, в електронній формі;

- ✓ **змінила Правила** користування тепловою енергією, запровадивши перерахунок: вартості теплової енергії, що реалізується замовникам за договорами купівлі-продажу в разі щомісячної зміни ціни природного газу, який використовують для її виробництва; розміру нарахувань теплопостачальними організаціями в разі зміни вартості придбаної ними теплової енергії;

- ✓ **змінила** правила виставлення з 1 жовтня 2026 р. рахунків за надання послуги з розподілу газу, встановивши перелік інформації, що має міститися в платіжних документах для побутових споживачів (Директива (ЄС) 1788/2024); визначивши шаблон, зразок і форму рахунка; передбачивши можливість надання рахунка на оплату поставленого газу спільно з рахунком на оплату послуг розподілу, а також вибору його форми (паперова чи електронна);

- ✓ **продовжила** до кінця 2026 р. застосування коефіцієнта 1 до перевищення річної замовленої потужності розподілу газу для виробників електричної й теплової енергії, що є учасниками балансуючого ринку або агрегованих груп. Коли б рішення не було ухвалене, таке перевищення мало бути **оплачене** з коефіцієнтом 1,5 до тарифу;

- ✓ **погодила** здійснення **розподілу** гарантованої потужності на місячний період у точках міждержавного з'єднання Гребеники

(вхід, Республіка Молдова – Україна), Каушани (вхід, Україна – Республіка Молдова), Орлівка/Ісакча (вхід, Румунія – Україна) шляхом проведення в травні-вересні 2026 р. на платформі RBP аукціонів розподілу потужності для послуг транспортування, які надає ТОВ «Оператор ГТС України» спільно з операторами газотранспортних систем Греції, Болгарії, Румунії й Молдови. **Документ** дозволив залучити вільну потужність Трансбалканського трубопроводу для імпорту до 3 млн куб. м газу на добу за конкурентним тарифом. До нього використання трубопроводу, що забезпечує доступ до грецьких LNG-терміналів, було невідповідним, оскільки передбачало одночасне застосування п'яти регульованих тарифів;

✓ **затвердила** план розвитку газосховищ на 2026-2035 рр. від АТ «Укртрансгаз» із загальним обсягом фінансування у 37,2 млрд грн. У 2026 р. передбачено витрати 620 млн грн на підтримання належного функціонування, реконструкцію й відновлення об'єктів газосховищ, у т. ч. перекачувальних агрегатів, що постраждали внаслідок російських атак, а також закупівлю транспортних засобів, спеціальних машин і механізмів, приладів діагностики та обстеження.

ПРОЄКТИ ТА НАМІРИ

У Верховній Раді України:

✓ готують до другого читання включені до порядку денного сесії:

- прийнятий за основу з другої спроби, **підтриманий** профільним комітетом терміновий урядовий **Законопроект** № 14271 від 3 грудня 2025 р., спрямований на імплементацію положень законодавства ЄС у сфері відновлюваних джерел енергії. Зволікання з ухваленням цього документа може **привести** до недоотримання €2,1 млрд підтримки від ЄС у 2026 р. (невиконання **індикатора** 10.3 Плану України і кроку 400 **плану** пріоритетних дій уряду на 2025 р.). Законопроект спрямований на узгодження національної термінології з термінологією *acquis communautaire* ЄС; визначення особливостей розрахунку показника валового кінцевого споживання енергії з відновлюваних джерел та формування національного цільового показника; визначення спільнот відновлюваної енергії, а також їхніх особливостей; визначення механізму статистичних трансферів із державами-членами ЄС або

Енергетичного Співтовариства, реалізації спільних проєктів та запровадження спільних схем підтримки; визначення особливостей формування спеціальних зон для розвитку відновлюваної енергетики, установок зберігання енергії та мережевої інфраструктури; впровадження основних принципів дозвільних процедур для інвестицій у відновлювану енергетику; запровадження критеріїв сталості та скорочення викидів парникових газів, біопалив, біорідин та палив із біомаси, та їхнього дотримання; визначення необхідного вторинного законодавства, яке має бути розроблено на рівні підзаконних нормативно-правових актів після прийняття проєкту акта, для подальшої імплементації *acquis* ЄС, зокрема Директиви (ЄС) 2018/2001, делегованих та імплементаційних регламентів;

- прийнятий за основу лише з четвертої спроби, урядовий **Законопроект** № 14067 від 22 вересня 2025 р. про підтримку розвитку ефективного та сталого централізованого теплопостачання. Подальше зволікання з доопрацюванням зазначеного документа, поданого урядом ще 22 вересня, може **привести** до недоотримання €2,1 млрд підтримки від ЄС у 2026 р. (невиконання **індикатора** 10.14 Плану України). Законопроект, що визначає підтримку централізованого теплопостачання як сферу державного інтересу, передбачає: стимулювання запровадження в аналізованій сфері когенерації й відновлюваних джерел; підтримку інвестиційних програм у сфері централізованого теплопостачання; встановлення індивідуальних теплових пунктів у будівлях, що приєднані до систем централізованого теплопостачання, із визначенням відповідальності за їхнє обслуговування та включенням витрат на встановлення в тариф на транспортування теплової енергії; розроблення й затвердження правил із виробництва, транспортування, постачання теплової енергії та користування нею, порядку прийняття рішення, встановлення та обслуговування індивідуальних теплових пунктів;

- **підтриманий** профільним комітетом, **Законопроект** № 13450 від 4 липня 2025 р. про інфраструктурні проєкти у сфері енергетики, які становлять суспільний інтерес, спрямований на імплементацію Регламенту (ЄС) 2022/869 про керівні принципи транс'європейської енергетичної інфраструктури. Документ, для якого нарешті було **надано** порівняльну таблицю для другого читання,

уточнює положення відкликаною Кабінетом Міністрів України [Законопроект](#) для відповідності оновленим у 2022-2023 рр. в ЄС вимогам.

✓ із невідомих причин ігноруються внесені урядом понад пів року тому, включені до порядку денного сесії, проте навіть не розглянуті в профільному комітеті:

- [Законопроект](#) № 13595 від 1 серпня 2025 р., спрямований на відображення в системі електронного адміністрування реалізації пального власників останнього для унеможливлення фіктивних операцій, зокрема реєстрації акцизних накладних на неіснуючі обсяги пального, які одночасно реалізовані за готівку іншим споживачам;

- [Законопроект](#) № 13643 від 15 серпня 2025 р. про надання Держпродспоживслужбі повноважень щодо здійснення державного нагляду (контролю) у сфері комерційного обліку комунальних послуг;

- [Законопроект](#) № 13679 від 22 серпня 2025 р. про тимчасове перерахування 10% коштів, що надходять від покупців електричної енергії на поточний рахунок із спеціальним режимом використання постачальника «останньої надії», на його небюджетний рахунок, відкритий в Держказначействі, з подальшим спрямуванням цих коштів на погашення податкового боргу та сплати податку на додану вартість, який при цьому виникатиме, та спрямування решти коштів на поточний рахунок із спеціальним режимом використання оператора системи передачі до повного погашення недоплати за придбаний постачальником «останньої надії» небаланс. На думку уряду, реалізація такого алгоритму дозволить погасити податковий борг ДПЗД «Укрінтеренерго» до 31 грудня 2028 р.;

- [Законопроект](#) № 13680 від 22 серпня 2025 р. про усунення дублювання повноважень Міненерго і Держенергонагляду в реалізації державного нагляду (контролю) у сфері теплопостачання й житлово-комунального господарства;

- [Законопроект](#) № 13681 від 22 серпня 2025 р., спрямований на «посилення впливу держави» з метою «забезпечення надійного (безперервного) та безпечного постачання електричної енергії споживачам, у т. ч. дотримання заходів з обмеження та/або

припинення постачання електричної енергії споживачам, зокрема застосування графіків обмеження та аварійного відключення споживачів, а також протиаварійних систем зниження електроспоживання». Серед запропонованих авторами документа новел — обов'язкове дотримання учасниками енергетичних ринків затверджених Міненерго планів і графіків, надання йому інформації, необхідної для здійснення встановлених законом функцій і повноважень, погодження з ним планів розвитку систем розподілу й забезпечення безперешкодного доступу на підприємства, незалежно від форми власності, представників органів державного нагляду (контролю).

✓ включені до порядку денного сесії:

- поданий групою депутатів [Законопроект](#) № 14282 від 8 грудня 2025 р., спрямований на уточнення статусу НКРЕКП, особливостей визначення її структури й чисельності, упорядкування питань відбору членів конкурсної комісії, проведення конкурсного відбору, призначення на посади, граничних строків повноважень і ротации членів НКРЕКП, удосконалення порядку організації роботи НКРЕКП і механізму її нормотворчої діяльності. Хоча 20 грудня парламентом одержано ще один [варіант](#) цього документа, який позбавлений, на думку авторів, недоліків попереднього, уряд свій [законопроект](#) до парламенту не подав (схваливши його 27 грудня 2023 р.). Подальше зволікання з доопрацюванням цього документа може [призвести](#) до недоотримання €2,1 млрд підтримки від ЄС у 2026 р. (невиконання [індикатора](#) 10.11 Плану України і п. 407 [програми](#) дій Кабінету Міністрів України);

- підтриманий профільним комітетом [Законопроект](#) № 13258 від 5 травня 2025 р., спрямований на «врегулювання колізії» в регулюванні ринку енергосервісу у частині оплати за енергосервісними договорами замовниками, що провадять діяльність за регульованим тарифом, і віднесення до заходів, які можуть реалізовуватися в рамках енергосервісних договорів, будівництва енергетичних установок, що використовують альтернативні джерела, та установок зберігання енергії;

- підтриманий профільним комітетом [Законопроект](#) № 14164 від 29 жовтня 2025 р. про основні засади впровадження в Україні малих модульних реакторів (ММР),

спрямований на створення правових передумов «для участі приватних компаній у будівництві та експлуатації ММР під державним наглядом, із дотриманням усіх вимог ядерної та радіаційної безпеки»;

- **Законопроект** № 14293 від 11 грудня 2025 р., що доповнює склад кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 292 Кримінального кодексу України «Пошкодження об'єктів магістральних або промислових нафто-, газо-, конденсатопроводів та нафтопродуктопроводів», кваліфікуючою ознакою – вчинення відповідних дій в умовах воєнного або надзвичайного стану;

- **Законопроект** № 14329 від 24 грудня 2025 р., що передбачає скасування оплати споживачами, приміщення яких оснащені вузлами розподільного обліку, різниці між показанням цього вузла й мінімальною часткою питомого споживання теплової енергії, яка визначається згідно з **методикою** розподілу між споживачами обсягів спожитих у будівлі комунальних послуг (п. 5 ч. 2 ст. 10 **Закону** України «Про комерційний облік теплової енергії та водопостачання»);

- **Законопроект** № 14332 від 24 грудня 2025 р., спрямований на відтермінування до 1 січня 2027 р. стягнення податкової заборгованості з ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат», ДП «Добропіллявугілля-видобуток» і ДП «Львіввугілля».

✓ очікують на перше читання:

- підтриманий профільним комітетом, урядовий **Законопроект** № 15007 від 6 лютого 2026 р., який зобов'язує суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії сплачувати накладені на них штрафи впродовж одного місяця з дня набрання законної сили відповідним рішенням;

- **Законопроект** № 15012 від 6 лютого 2026 р., що скасовує збільшений військовий збір та авансові **внески** з податку на прибуток для суб'єктів господарювання, які провадять діяльність із роздрібною торгівлю нафтопродуктами, а також запроваджує мораторій на підвищення податків до закінчення чи скасування дії воєнного стану;

- **Законопроект** № 15016 від 9 лютого 2026 р., який звільняє від оподаткування

ввізним митом і ПДВ бензинові (потужністю до 7,5 кВт) і дизельні електрогенераторні установки.

✓ зареєстровані:

- урядовий **Законопроект** № 0374 від 23 квітня 2026 р. про ратифікацію Грантової угоди (Фонд Україна II) між урядом України та урядом Французької Республіки щодо сприяння підтримці критичної інфраструктури та пріоритетних секторів економіки. Документ передбачає залучення грантових коштів обсягом €71 млн, зокрема на реалізацію проєктів в енергетичній сфері;

- урядовий **Законопроект** № 15136 від 7 квітня 2026 р. щодо впровадження Регламенту (ЄС) 2017/1938 про заходи з гарантування безпеки постачання природного газу. Документом передбачено, зокрема, введення нових і гармонізація існуючих термінів; визначення компетентного органу з безпеки постачання та його завдань з оцінювання ризиків; унормування встановлення й механізмів дотримання цільового рівня та графіку заповнення газосховищ, оголошення й завершення кризової ситуації, розроблення, затвердження й моніторингу Плану превентивних заходів та Плану на випадок кризової ситуації; визначення обов'язків із надання інформації для цілей безпеки; встановлення процедур взаємодії з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства; запровадження відповідальності за порушення норм у сфері безпеки постачання;

- урядовий **Законопроект** № 15122 від 1 квітня 2026 р., спрямований на перетворення ДП «Східний гірничо-збагачувальний комбінат» в акціонерне товариство, 100% акцій якого належать державі;

- поданий групою депутатів **Законопроект** № 15132 від 3 квітня 2026 р., який передбачає скасування мінімальної частки середнього питомого **споживання** теплової енергії та встановлення порядку визначення та розподілу обсягу теплової енергії на опалення приміщень з урахуванням особливостей категорій приміщень будівлі; врегулювання розподілу теплової енергії на загальнобудинкові потреби; включення витрат теплової енергії на забезпечення функціонування внутрішньобудинкової системи гарячого водопостачання до складу тарифу

на послугу з постачання гарячої води як комплексної комунальної послуги без виокремлення окремого платежу за теплову енергію.

✓ залишені без уваги проекти:

• включеної до порядку денного сесії [Постанови](#) № 14069 від 23 вересня 2025 р. про Програму діяльності Кабінету Міністрів України, [затверджену](#) урядом 10 вересня й подану до парламенту із затримкою в 37 днів. Верховна Рада мала розглянути цей документ упродовж 15 днів, проте не зробила цього, прямо порушивши [закон](#). Це [створило](#) «замкнуте коло безвідповідальності, де про системність оцінки політичних рішень можна забути», адже програма Кабінету Міністрів є базою для щорічного звітування перед Верховною Радою, відсутність якого не дозволяє оцінити діяльність уряду;

• [Постанови](#) № 14173 від 30 жовтня 2025 р. про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України при формуванні та реалізації цінової і тарифної політики у сферах енергетики та комунальних послуг. На відміну від достатньо зваженого попереднього звіту, документ перевантажений оціночними судженнями, якими його автори підмінили нестачу доказів, що мали підтвердити зроблені ними висновки. Зокрема в системній аварії, що відбулася 23 листопада 2022 р. в Об'єднаній енергетичній системі України, члени комісії звинувачують не російські збройні сили, а керівництво НЕК «Укренерго», яке не здійснило «комплексних заходів з підготовки системи передачі до функціонування у військовий час». Більше того, депутати намагаються перекласти відповідальність за «послаблення енергетичної безпеки України» на «персонал усіх компаній галузі», який, на їхню думку, «виявився недієздатним» у попередженні розвитку аварій;

• [Постанови](#) № 15065 від 10 березня 2026 р., яка зобов'язує уряд розробити заходи з компенсації втрат споживачів, спричинені зростанням цін на енергоносії через «зовнішні (форс-мажорні) обставини»; встановити індикативні роздрібні ціни на пальне та обсяг такого пального, яке продається одному споживачу; дослідити ринок нафтопродуктів на наявність «картельної або іншої змови» між продавцями;

• підтриманої регламентним комітетом [Постанови](#) № 15074 від 11 березня 2026 р. про звіт Тимчасової слідчої комісії (ТСК) Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України.

Члени комісії [зазначили](#), що сума втрат бюджетів від нелегального виробництва та обігу пального становить близько 9–10 млрд грн на рік (с. 12). З огляду на це, комісія: налагодила співпрацю з «асоціаціями виробників..., громадськими організаціями» для отримання систематичної інформації про точки нелегального продажу пального й передала їхній перелік Бюро економічної безпеки, Державній податковій службі та Національній поліції; направила разом із фахівцями методику щоквартальної оцінки частки «тіні» й податкового навантаження та забезпечила щомісячний моніторинг інформації щодо обсягу реалізованого пального за областями, «за даними Системи обліку даних реєстраторів розрахункових операцій (СОД РРО)».

У звіті зазначено, що «за розрахунками Економічної експертної платформи» (яка, до речі, відповідними дослідженнями [не займається](#)), у 2022–2024 рр. рівень «тіні» на ринку нафтопродуктів зменшився з 34% до 14%, у середині 2025 р. — зріс до 21%, а наприкінці року — знизився до 14% (с. 16). При цьому з документа випливає, що в Україні працюють понад 50 (!) мереж автозаправних станцій, власники десяти з яких «сплачують всім співробітникам зарплату близьку до мінімальної».

Жодних висновків стосовно отриманої інформації у звіті не зроблено.

Міненерго [оприлюднило](#) Проект постанови Кабінету Міністрів України, якою передбачений перерахунок вартості [послуги](#) із забезпечення доступності електричної енергії для побутових споживачів за попередні розрахункові періоди в разі зміни даних комерційного обліку щодо обсягів споживання, а також урахування при розрахунку вартості цієї послуги перерахунків вартості за фактично спожиту енергію, здійснених постачальниками універсальних послуг,

у разі виявлення фактів споживання енергії побутовим споживачем на непобутові потреби та в разі наявності судових рішень, які набрали законної сили, щодо необхідності здійснення таких перерахунків.

НКРЕКП оприлюднила проекти:

✓ **Закону**, спрямованого на імplementацію в Україні вимог ч. 2 ст. 13 Регламенту (ЄС) 1227/2011 про доброчесність і прозорість на оптовому енергетичному ринку (REMIT), що надають НКРЕКП додаткові повноваження, необхідні для ефективного здійснення розслідувань потенційних маніпуляцій на ринках, зокрема можливості збору доказів під час інспекцій на місцях, отримання інформації від постачальників та операторів електронних комунікацій;

✓ **Постанови**, що розмежує поняття «припинення (відновлення) постачання електроенергії» й «відключення (підключення) електроживлення електроустановок споживача», а також уточнює дії учасників ринку в ситуації, коли постачання вважають припиненим, а живлення триває. У такому разі обсяг електричної енергії, спожитої після дати, зазначеної постачальником у вимозі про відключення споживача, запропоновано віднести до втрат оператора;

✓ **Постанови**, що встановлює ліцензійні умови для провадження господарської діяльності з надання послуг установки LNG. Документ поширюватиметься на об'єкти, сумарна потужність яких перевищує 1 млн куб. м на рік або 200 куб. м на годину. Щоб отримати ліцензію, компанія має подати: відомості про місця й засоби провадження діяльності; копію документа, що засвідчує готовність установки LNG до експлуатації; розрахунок тарифу на власні послуги; інформацію про відсутність контролю з боку резидентів держав, що здійснюють збройну агресію проти України. Ліцензіат не може займатися видобутком чи постачанням газу; має забезпечити рівний і недискримінаційний доступ до власної інфраструктури; повинен розробити і впроваджувати програму відповідності, розробляти і щорічно до 31 жовтня подавати на затвердження НКРЕКП 10-річний план розвитку, а до 31 березня року, наступного за звітним, — звіт про його виконання;

✓ **Постанови**, спрямованої на гармонізацію з європейськими правилами розподілу

потужності газотранспортної системи. Документ передбачає перехід на визначення розподілу на міждержавних точках з'єднання в енергетичних одиницях (МВт-год на добу); узгодження одиниць виміру для об'єднаних продуктів потужності (bundled capacity); перерахунок тарифів в енергетичній одиниці із застосуванням коефіцієнта 10,64 кВт-год/куб. м.

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Рада ЄС **схвалила** остаточне рішення, необхідне для запуску нового фінансового інструменту для України — Ukraine Support Loan обсягом до €90 млрд на 2026–2027 рр. Фінансування залучатиметься через запозичення ЄС на міжнародних ринках, а зобов'язання за ними будуть забезпечені бюджетним резервом ЄС.

Попри **невиконання** 11 індикаторів 2025 р. за програмою Ukraine Facility, зокрема чотирьох «енергетичних», Європейська комісія **схвалила** наступний транш за цією програмою в сумі €2,75 млрд. Це стало можливим завдяки гнучкості методології надання коштів, яка дозволяє враховувати виконання індикаторів наступних періодів.

У межах інвестиційної компоненти Ukraine Investment Framework (UIF) програми Ukraine Facility, Європейська комісія:

✓ **уклала** зі словацьким Eximbanka гарантійну угоду для реалізації «Інвестиційної програми з енергетичної безпеки та стабільності енергомереж Україна — Словаччина» на €101 млн. Будуть профінансовані проекти НЕК «Укренерго» і ПрАТ «Укргідроенерго», спрямовані на «забезпечення стабільності системи передачі, зміцнення енергетичної безпеки та поступову інтеграцію з європейськими енергетичними ринками»;

✓ **підписала** дві гарантійні угоди з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) загальною вартістю €363 млн на підтримку українських стартапів, малого бізнесу та компаній із середньою капіталізацією з метою надання за рахунок цих гарантій до €2,9 млрд нових кредитів таким позичальникам. За ці кошти будуть, зокрема, профінансовані проекти, спрямовані на підготовку до наступного опалювального сезону.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР) **надав** АТ «Кернел» фінансування

у розмірі \$45 млн для будівництва сонячної електростанції потужністю 106 МВт, яку буде додатково споряджено установкою зберігання енергії.

Ключові партнери підтвердили свої зобов'язання з надання Україні фінансової допомоги для відновлення енергетичних об'єктів на загальну суму €1,95 млрд. Основну частину коштів буде спрямовано через Фонд підтримки енергетики України (UESF), який адмініструє Секретаріат Енергетичного Співтовариства. Втім, на «фінансування вже погоджених і пріоритетних потреб та реалізації закупівель» **потрібно** ще €0,83 млрд. Близько €100 млн із цих коштів буде **надано** партнерами за підсумками засідання Ukraine Energy Coordinating Group («Енергетичний Рамштайн»).

У підписаній у квітні 2026 р. Декларації про стратегічне партнерство між Україною та Німеччиною **зазначено**, що сторони підтримуватимуть «децентралізовану, сталу, ефективну та стійку українську енергетичну систему» й надалі інтегруватимуть «екологічні та кліматичні аспекти у процес відновлення».

Основними напрямками німецько-українського енергетичного партнерства мають стати:

- ✓ залучення приватних інвестицій у відновлення більш децентралізованої, стійкої та стабільної української енергетичної системи;

- ✓ обмін інформацією щодо стійкості критичної інфраструктури, зокрема в межах конференції «Уроки енергетичної безпеки» в Берліні (травень 2026 р.), а також на цільовій основі між постачальниками;

- ✓ співпраця у сфері біометану й водню, зокрема завдяки діяльності Офісу з питань водневої дипломатії в Україні, включно з організацією першої конференції з водню у Львові (осінь 2026 р.);

- ✓ забезпечення енергетичної стійкості на місцевому й регіональному рівнях, зокрема в межах програми «Енергетична безпека в Україні», ініціативи «Стійка енергетика в муніципалітетах», підтримки НЕК «Укренерго»;

- ✓ підтримка заходів із «зеленого відновлення»: розроблення програми дій щодо

інвестицій в екологічну інфраструктуру та проведення стратегічної оцінки біорізноманіття з метою інтеграції відповідних заходів у процес «зеленого відновлення» в Україні.

Розвиваючи міжнародне співробітництво, Кабінет Міністрів України:

- ✓ **підписав** угоду з Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) про виділення €30 млн на реалізацію першого етапу відновлення конфайнменту ЧАЕС, пошкодженого внаслідок російської атаки у лютому 2025 р. Загальну вартість робіт **оцінено** в €500 млн;

- ✓ **затвердив** Угоду про співпрацю між урядом України та урядом Французької Республіки щодо реалізації пріоритетних проєктів у стратегічних секторах задля стійкості та відновлення України;

- ✓ **схвалив** проєкт Грантової угоди для Програми екстреного відновлення (Фаза 5) між урядом України та Японським агентством міжнародного співробітництва;

- ✓ **схвалив** проєкт Додаткової угоди № 3 (у формі обміну листами) між урядом України та Європейською комісією, що діє від імені Європейського Союзу, до Угоди про фінансування заходу «Програма технічного співробітництва для України на 2025 р.».

Сумнівним виглядає дозвіл, **наданий** у квітні сьомій місії МАГАТЕ, щодо оцінки стану «14 електричних підстанцій України, які забезпечують стабільну роботу АЕС». Схоже, в уряді ще не помітили причинно-наслідкового зв'язку між такими візитами й російськими атаками, які дивним чином ураховують усі зміни в захисті відвіданих «місіонерами» об'єктів.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ Й РЕКОМЕНДАЦІЇ

Швидке змінення архітектури української енергетики є єдиним шляхом забезпечення нормального функціонування національної економіки та збереження соціальної стабільності в умовах тривалої дії режиму воєнного стану. Проте успішність такого переходу визначатиметься спроможністю органів влади зменшити ймовірність реалізації виявлених загроз та/чи їхній негативний вплив.

Із цієї метою потрібно:

✓ впровадити механізми «швидкого фінансування» та публічно-приватного партнерства. Органи місцевого самоврядування мають активніше залучати суб'єктів господарювання через модель Energy as a Service (EaaS). Це дозволить бізнесу встановлювати власну генерацію на муніципальних об'єктах, де громада виступає гарантованим покупцем енергії. Реалізація такого підходу знімає бюджетне навантаження в частині капітальних інвестицій. Варто також створити спеціалізований револьверний фонд енергетичної стійкості для надання безвідсоткових позик малим громадам;

✓ стимулювати кластеризацію та спільні закупівлі обладнання. Для подолання логістичного бар'єру громадам варто об'єднуватися в енергетичні кластери для проведення спільних тендерів. Це сприятиме отриманню пріоритету у виробників та знизить ціну за одиницю товару. Варто використовувати типові проекти модульних станцій, що скоротить тривалість проектування та експертизи на 40-50%;

✓ спростити дозвільні процедури, забезпечивши режим «зеленого коридору». Це дасть змогу надавати дозволи за декларативним принципом, а питання землевідведення й приєднання до мереж і систем вирішувати за прискореною процедурою;

✓ сформувати регіональні центри технічної компетенції. Доцільно створювати при обласних військових адміністраціях мобільні інженерні групи. Вони мають надавати технічний супровід громадам, які не мають власних спеціалістів. Важливо залучити заклади освіти для короткострокової сертифікації фахівців з обслуговування нового обладнання;

✓ забезпечити інформаційну безпеку й фізичну децентралізацію енергетичних об'єктів. Варто уникати концентрації потужності. Об'єкти мають бути максимально розосереджені. Доступ до інформації про точні координати нових установок має бути обмеженим, а моніторинг їхньої роботи – здійснюватися через захищені канали зв'язку для запобігання кібератакам;

✓ цифровізувати управління енергоспоживанням. Громадам варто інтегрувати

системи енергетичного менеджменту та автоматизованого обліку (АСКОЕ). Це дозволить у реальному часі балансувати попит і пропонування, що критично важливо у випадку роботи в ізолюваному режимі.

Утім, дотримання наведених вище рекомендацій не гарантуватиме стійкості енергетичної системи, якщо центральним і місцевим органам влади не вдасться **забезпечити**:

✓ збереження цілісності системи, за якої всі її елементи працюватимуть в єдиному технологічному процесі, за якого у будь-який момент часу забезпечується баланс виробництва та споживання, виконуються критерії надійності та гнучкості;

✓ урахування на етапі проектування й дотримання в процесі експлуатації: критерію N-1 для енергетичних систем високої й середньої напруги; критерію N-2 для видачі потужності великих джерел, а також споживачів першої категорії надійності, об'єктів критичної інфраструктури, із забезпеченням їхнього надійного живлення завдяки мережевому резервуванню, автономним джерелам, системам розподіленої генерації;

✓ ухвалення рішень із розвитку мереж і систем, у т. ч. під час реалізації комплексних **планів** стійкості регіонів та окремих міст, лише з огляду на забезпечення: гарантованої доступності потужності генерації в базовому (45-50%), маневровому (30-35%) й піковому (20-25%) режимах; резерву первинного регулювання частоти (65-75% обертової (інерційної) генерації; 35-25% інверторної); спроможності негарантованої генерації дотримуватися заявлених обсягів виробництва й режимів постачання;

✓ передачу операторам систем розподілу функцій і повноважень із забезпечення надійності, гнучкості й балансування розподільних мереж із запровадженням протоколів взаємодії між ними та оператором системи передачі в питаннях диспетчеризації розподілених систем;

✓ стимулювання кінцевих споживачів і виробників енергії з негарантованих джерел до участі в механізмах регулювання частоти; балансування попиту й пропонування виключно на ринкових механізмах регулювання.